

METODERS STYRKA OCH SVAGHET

Bäst är rimligen att kombinera olika metoder. Men en sund skepsis inför både korrelationer, resultat och prediktioner är förmodligen att föredra, vilken metod och vilka analysredskap vi än använt. Den där varningsrutan är nog klädsamt att vifta med lite då och då. Och när politiker eller deras utredare inte tycker att forskare ger dem stöd för de reformer de vill lansera, kan de alltid resonera så här:

”[D]et är vanligt att forskningsresultat kommer fram till att effekter av en åtgärd inte kan påvisas. Att effekter inte kan påvisas innebär dock inte att de inte kan finnas (...) det kan mycket väl finnas effekter, trots att de inte kan påvisas (...) på grund av brister i det empiriska underlaget eller i analysen”.²

Magnus Erlandsson är lektor i statsvetenskap och ledarskap vid Institutionen för skolutveckling och ledarskap, Malmö högskola.

E-post: magnus.erlandsson@mah.se

Arbetsgruppernas rapporter från Statsvetenskapliga förbundets årsmöte i Visby, 19–21 oktober 2016

POLITISK TEORI

Arbetsgruppen för politisk teori samlade detta år 16 deltagare, varav fyra var doktorander. De texter som diskuterades handlade bland annat om politisk korrekthet, demokrati, humor, nyliberalism, statsförstörelse i Norge under ockupationen, realism, legitimitet, värdegrund, korruption, representation och politik i yttre rymden. Seminariediskussionerna var på svenska, med några undantag, och upplevdes som konstruktiva, rättframma och givande. Den som eventuellt tvivlade blev påmind om den viktiga roll som Förbundets årsmöte kan spela för att upprätthålla en levande intellektuell miljö bland svenska statsvetare.

Johan Tralau & Sofia Näsström

POLITICAL PARTIES AND POLITICAL BEHAVIOUR

Detta år var Nicholas Aylott (Södertörn), Johanna Söderström (Uppsala) och Pär Zetterberg (Uppsala) ordförande för arbetsgruppen om politiskt beteende och partier. Gruppen samlade 18 personer (12 män och 6 kvinnor) och totalt behandlades 13 texter, med inriktning på både Sverige och andra länder, inklusive Uganda och Uruguay. Texterna rörde teman såsom politisk kunskap, deltagande och värderingar, vem som blir politiker samt partiers makt, utveckling och institutionella spelregler. Deltagarna var alltifrån nyantagna doktorander till professorer, verksamma i Sverige, Finland och Storbritannien. Arbetspråket för gruppen var engelska.

Johanna Söderström, Nicholas Aylott & Pär Zetterberg

GENUS OCH POLITIK – FRAMSTEG OCH MOTGÅNGAR

Intresset var stort för arbetsgruppen i genus och politik som i år organiserades av Christina Bergqvist, Elin Bjarnegård och Josefina Erikson, alla från Uppsala universitet. Övriga deltagare kom från Göteborgs universitet, Lunds universitet, Karlstad universitet samt Mitthögskolan och såväl professorer som doktorander deltog i gruppen. Totalt deltog 13 personer varav 3 män och 10 kvinnor. Tio papper av ganska olika karaktär presenterades och diskuterades. Bland dessa återfanns bokkapitel, nystartade projekt, avhandlingsdelar, samt artikelutkast.

Ämnesmässigt var spridningen god och inkluderade bland annat olika aspekter av jämställdhet i både den svenska riksdagen och i andra europeiska parlament, normer kring föräldraskap, mått på könsidentitet, samt innovationsforskning ur ett genusperspektiv. Även metodmässigt visade gruppen på bredd och såväl diskursiva angreppssätt som statistiska analyser fanns representerade.

2 SOU 2013:30. *Det tar tid – om effekter av skolpolitiska reformer*, s. 22. Delbetänkande av Utredningen om förbättrade resultat i grundskolan.

Diskussionerna i gruppen var konstruktiva och trots bredden fanns det gott om beröringspunkter mellan studierna vilket borgade för intressanta återkommande teman i samtalen.

Christina Bergqvist, Elin Bjarnegård & Josefina Erikson

FÖRVALTNING OCH OFFENTLIG POLITIK

Gruppens förhoppningar att få diskutera aktuella och statsvetenskapligt centrala frågor om makt och förändring i offentlig politik och förvaltning infriades med råge under dagarna i Visby. Tonvikten i konferensbidragen låg vid empiriska bidrag och dessa berörde en bred uppsättning områden, aktörer, institutioner och processer i Sverige och andra länder. En slutsats är att denna del av statsvetenskapen just nu har en särskilt viktig roll för vår förståelse av vad som uppfattas vara förskjutningar av besluts-makt från politik till förvaltning, och som nya horisontella relationer myndigheter emellan.

Ett tema var de ökade krav på samordning mellan aktörer för att lösa så kallade wicked problems som ställs på lokal förvaltning, ett annat intresset för betydelsen av tjänstemanna- och myndighetsinflytande i offentliga beslutsprocesser. Gruppen diskuterade också behovet av teoretiska begrepp för att fånga den typ av konflikter som utspelar sig i förvaltningen. Institutions- och statsbyggande var ett annat tema där fokus empiriskt låg på nya demokratier och utvecklingskontext snarare än på svenska förhållanden.

Trots stor spridning (från deltagande observation till experiment och statistisk analys) vad gäller metoder är det intressant att konstatera att en gemensam nämnare är strävan att förstå både beslutsfattare och beslutsfattande. Vad och hur gör man egentligen i möten och nätverk? Vilken roll spelar organiseringen av beslutsfattandet för utfallet? Ett bestående intryck är också att forskningen på området kan göra anspråk på etiketten "policynära". Gruppen diskuterade 11 texter och samlade totalt 14 deltagare, varav 7 män och 7 kvinnor.

Helena Wockelberg & Shirin Ahlbäck Öberg

EUROPAFRÅGOR

Arbetsgruppen för Europafrågor hade till förbundets årsmöte 2016 givits det specifika temat *The European Union and its contemporary challenges: from one crisis to the next*. Gruppen arrangerades av Anna Michalski och Thomas Persson, båda verksamma vid Statsvetenskapliga institutionen i Uppsala, och samlade 16 deltagare (6 kvinnor och 10 män) med bred representation från våra lärosäten.

Under de tre arbetsdagarna presenterades sju uppsatser med gemensamt fokus på EU-frågor men med vitt skilda frågeställningar och med olika teoretiska, metodologiska och empiriska utgångspunkter. Uppsatserna berörde bl.a. medborgaropinioner och tillit-frågor, reformstrategier för unionen, påverkan av EU på medlemsländerna såväl på nationell som på subnationell nivå, förhandlingar inom ramen för unionssamarbetet, samt regioners strävan efter självständighet och dess betydelse för EU.

Uppsatserna var också av olikartad karaktär; några mer eller mindre färdiga artiklar eller bokkapitel medan andra mer utformade som idéskisser eller tidiga utkast på artiklar. Sammantaget bidrog bredden i de uppsatser som presenterades till livliga och konstruktiva diskussioner, och även om inte alla uppsatser explicit berörde det övergripande temat för arbetsgruppen var EU:s samtida utmaningar i hög grad närvarande under hela diskussionen.

Under den tredje dagen hölls därtill en särskild diskussion om EU-kunskap i statsvetenskapen med anledning av SOU 2016:10 – EU på hemmaplan. Utredaren Maria Ström-vik presenterade några av slutsatserna gällande kunskapsnivån om EU bland lärare och studenter vid våra lärosäten. Därefter hölls en allmän diskussion om hur undervisningen om EU är utformad vid våra universitet och högskolor, och hur den eventuellt kan utvecklas och stärkas.

I vanlig ordning hölls även ett styrelsemöte för det statsvetenskapliga Europeanätverket, SNES, i samband med SWEPSA.

Anna Michalski & Thomas Persson

VÄLFÄRDSPOLITIK

Arbetsgruppen välfärdspolitik samlade 11 deltagare och behandlade paper inom områdena sjukvårdens privatisering, stratifiering inom europeiska skolsystem, äldreomsorgens organisation, privata sjukförsäkringar, familjepolitik samt medborgarnas deltagande inom sjukvårdspolitiken.

Gruppen innehöll en bra blandning av doktorander och mer seniora forskare och diskussionerna var livliga och intensiva. Gruppens storlek gjorde att vi kunde spendera ganska lång tid på varje paper, vilket, i kombination med mycket väl förberedda kommentatorer, gjorde att varje bidrag kunde behandlas ingående. Deltagarna i gruppen uttryckte sin uppskattning över att SWEPSA denna gång kunde erbjuda en arbetsgrupp inom området välfärdspolitik och hoppades att detta skulle bli ett stående inslag även på framtida konferenser.

Paula Blomqvist & Joakim Palme

INTERNATIONAL ORGANIZATIONS AS CRISIS, CONFLICT AND DEVELOPMENT MANAGERS

Arbetsgruppen arrangerades vid SWEPSA 2016 av Anna Jarstad (statsvetenskapliga institutionen, Umeå och Uppsala universitet) och Anna Danielsson (statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet). Arbetspråket var engelska och två personer var utsedda som opponenter på varje uppsats. Efter några sena avhopp bestod gruppen av 6 deltagare, varav 4 kvinnor och 2 män från 5 lärosäten. Deltagarna uppvisade en god blandning av seniora forskare (4 st, inklusive både professorer och yngre forskare) och doktorander (2 st).

Givet att deltagarnas forskningsintressen varierade och att de presenterade uppsatserna hade sina ursprung i vitt skilda metodologiska och teoretiska fält, kännetecknades arbetsgruppen av intressanta diskussioner mellan forskare och litteraturer som alltför sällan talar med varandra. Några av de teman som diskuterades var "global governance", "networked approaches to crisis management",

"peacebuilding", "knowledge production", "stateness", "post-Soviet democratization", "credit ratings", "fiscal transparency". Den gemensamma tråden var olika organisationers roll och inflytande i relation till kriser, konflikt och utveckling.

Många av deltagarna uttryckte hur positivt det var att få konstruktiva kommentarer och ordentligt med tid för varje uppsats och för bredare vetenskapliga samtal.

Anna Jarstad & Anna Danielsson

BOSTADS- OCH URBANPOLITIK

För andra året i rad anordnades en arbetsgrupp om bostads- och urbanpolitik vid SWEPSA. Tolv personer från åtta lärosäten deltog, sju i förväg utskickade papers diskuterades och fyra kortare forskningspresentationer framfördes. Papers, presentationer och diskussioner behandlade stadsutveckling, lokalpolitik, småstadens klassdynamik, ungdomskravaller, lokaldemokrati, allmännyttan, stadens offentliga rum och mycket mer.

Papers

Ingemar Elander & Eva Gustavsson: *More than 'sustainable'? How a bold mission fragments into a multitude of goals, measures, and indicators in a Swedish urban development program*

Terence Fell & Bozena Guziana: *Outlining the New Class Dynamic in Small Swedish Cities. The Implications of Class Segregation for Local Democracy*

Martin Grander: *New Public Housing: Yield vs. universalism – technological selectivity in Swedish public housing companies*

Bozena Guziana: *Citizen's proposals at local level: Inclusive or exclusive participatory democracy?*

Marcus Holdo & Bo Bengtsson: *Exclusion, Anomie and Struggle for Space: On the Social Mechanisms of Urban Riots*

Dalia Mukhtar-Landgren & Mats Fred: *Re-compartmentalizing local politics: how policies are conceptualised, reframed and moved through EU-funding*

Ida Åberg: *Utopian ideas of Urban Agriculture – cultivating politics in the urban area*

Korta forskningspresentationer

Kristina Boréus: *Poliskultur på kollisionkurs. Om polisens roll före och under Husby-kravallerna 2013*

Nils Hertting: *Stad till salu: Entreprenörurbanismen och det offentliga rummets värde*

Anders Lidström: *Territoriell identitet och politiskt deltagande i en stadsregional kontext*

PO Norell: *Styrning och samordning av den mellanstora staden*

Kristina Boréus, Nils Hertting och Anders Lidström

UTRIKESPOLITISK ANALYS

Arbetsgruppen i utrikespolitisk analys är numera ett stående inslag på SWEPSAs årsmöte. Vid årsmötet 2016 i Visby sammankallades arbetsgruppen av Anna Michalski och Charles Parker, båda verksamma vid Statsvetenskapliga institutionen på Uppsala universitet. Sammanlagt tio personer från ett flertal lärosäten medverkade i arbetsgruppens överläggningar.

Gruppen välkomnade ett brett urval av papper inriktade på utrikespolitiskt besluttande. Papprena som presenterades spände över en mängd konceptuella inriktningar med fokus på utrikespolitikens innehåll i form av klimatpolitik, hållbar utveckling, energipolitik samt kopplingen mellan företagande och mänskliga rättigheter, samt på aktörer, såsom Europeiska unionen, Sverige, de nordiska länderna och Ryssland. Europeiska unionen var också i fokus ur ett institutionellt, globalt ledarskap, och regionalt säkerhetsperspektiv.

Vid sidan av en traditionell belysning av aktörer, beslutsprocesser och institutioner i utrikespolitiken, presenterades också kritiska teoretiska perspektiv där EU:s krishantering kopplades till biopolitik, säkerhetisering och geopolitisk post-kolonialism.

Sammanfattningsvis vittnar arbetsgruppens livliga och insiktsfulla överläggningar om ett oförminskat intresse för forskning inom utrikespolitisk analys vid svenska universitet och lärosäten.

Anna Michalski & Charles Parker